

INFORMATIEBLAD

VERVAARDIGEN EN VERHANDELEN VAN BIOLOGISCHE PRODUCTEN

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
INLEIDING	4
1. ACHTERGRONDINFORMATIE	5
2. BIOLOGISCHE CERTIFICATIE	7
2.1 CERTIFICERING VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN	7
2.2 PRODUCTCERTIFICERING	10
3. IMPORT	12
4. EXPORT	15
5. AANDUIDINGEN	16
5.1 ETIKET/VERPAKKING VAN VOORVERPAKTE PRODUCTEN	16
5.2 KASSABON VOOR ONVERPAKTE PRODUCTEN	17
5.3 BUSINESS TO BUSINESS VERPAKKING	18
5.4 FACTUUR VOOR HANDELSBEDRIJVEN	18
5.5 VERVOERSDOCUMENTEN VOOR OPSLAGBEDRIJF OF DIENSTVERLENEND PRODUCTENT	18
5.6 INGREDIËNTENDECLARATIE VOOR "BEREID MET" PRODUCTEN	18
6. HOE CERTIFICEREN WIJ U?	20
BIJLAGEN	
BIJLAGE 1: CHECKLIST TOELATINGSONDERZOEK BEREIDING	22
BIJLAGE 2: VOORBEELD ETIKET	24
BIJLAGE 3: VOORBEELD KASSABON	25
BIJLAGE 4: VOORBEELD FACTUUR	26
BIJLAGE 5: VOORBEELD VERVOERSDOCUMENTEN	27
BIJLAGE 6: VOORBEELD ETIKET "BEREID MET"	28

INLEIDING

U wilt biologisch gaan werken, maar wat moet u nu doen? Deze vraag krijgen wij regelmatig. Daarom hebben wij de voorwaarden voor biologisch produceren in dit informatieblad voor u uitgewerkt.

In hoofdstuk 1 leest u belangrijke achtergrondinformatie over wat biologisch is en aan welke wetgeving biologische producten moeten voldoen.

Wij beoordelen bij (de certificatie van) uw bedrijf zowel de bedrijfsprocessen als de producten.

Hoofdstuk 2 gaat in op de eisen die gesteld worden aan de bedrijfsprocessen en de certificatie van producten.

Natuurlijk kunt u ook biologische producten of ingrediënten importeren. Wij verstaan onder import alleen import van buiten de EU. Informatie over deze import is te vinden in hoofdstuk 3.

Als u producten wilt verhandelen naar landen buiten de EU, leest u alles over export in hoofdstuk 4.

Het is van belang dat uw klant een biologisch product kan herkennen. Voor deze herkenbaarheid moet u gebruik maken van aanduidingen, zoals logo's en benaming. De regels rondom deze aanduidingen staan in hoofdstuk 5.

Als u na het lezen van al deze informatie heeft besloten om u uw bedrijf te laten certificeren, kunt u in hoofdstuk 6 lezen hoe dit gaat.

1. ACHTERGRONDINFORMATIE

WAT IS BIOLOGISCH?

Een product is biologisch als het is gecertificeerd volgens de geldende regelgeving. Certificeren kan alleen als het product (en de hele keten ervoor) onder controle staat. Skal certificeert alle biologische productie in Nederland.

WIE IS SKAL?

Stichting Skal is dé controleorganisatie voor biologische producten in Nederland. Skal zet zich in voor de aantoonbare betrouwbaarheid van biologische producten. Bent u door Skal gecertificeerd, dan kan u aan uw klanten en afnemers aantonen dat u biologisch produceert. Wij zijn gevestigd in Zwolle. Een aantal medewerkers werkt op kantoor en een aantal werkt in het veld. Zij voeren allen certificerende en toezichthoudende taken uit.

Skal is een stichting. Het bestuur bestaat uit een aantal onafhankelijke leden en een aantal leden afkomstig uit de sectoren die wij certificeren. Wij zijn door het ministerie van Economische Zaken (EZ) aangewezen als enige controleorganisatie in Nederland. Wij zijn onafhankelijk en certificeren biologische bedrijven door te inspecteren, monsters te nemen en toezicht te houden. Wij zijn geen adviesinstantie, promotieorganisatie of belangenbehartiger voor de biologische sector. Om te garanderen dat wij ons werk onafhankelijk uitvoeren, zijn wij geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie op basis van de EN45011 norm.

OP WELKE WETGEVING IS DE BIOLOGISCHE WETGEVING GEBASEERD?

Certificering is gebaseerd op Europese wetgeving. In het bijzonder:

- verordening 834/2007

- en de bijbehorende bepalingen in verordening 889/2008
- en verordening 1235/2008 voor de import.

In dit informatieblad duiden wij ze samen aan als de "biologische verordening". Daarnaast werken wij volgens

- de landbouwkwaliteitswet,
- het landbouwkwaliteitsbesluit 2007
- en de landbouwkwaliteitsregeling 2007.

Naast de Europese en Nederlandse wetgeving, zijn er de Skal-reglementen. Deze reglementen gaan over zaken die niet beschreven staan in de wetgeving (bijvoorbeeld het proces tot certificering, de tarieven voor certificering, bepaalde door Skal gehanteerde interpretaties, bezwaarprocedures, etc.). De Europese wetgeving, Nederlandse wetgeving en onze reglementen kunt u nalezen op www.skal.nl.

IS CERTIFICERING IN DE HELE EU GELIJK?

Alle certificatieorganisaties in de EU inspecteren en certificeren aan de hand van dezelfde Europese verordening. Ieder EU land heeft minstens één certificatieorganisatie. Er zijn landen waar meerdere certificatieorganisaties actief zijn. Dit is een keuze van de afzonderlijke lidstaten. De verschillende certificatieorganisaties wisselen als het nodig is informatie met elkaar uit, bijvoorbeeld over gevonden residuen in een biologisch product. Daarnaast zijn de meeste Europese certificatieorganisaties lid van de EOCC (European Organic Certifiers Council). De EOCC bespreekt de uniformiteit van inspectie en certificatie.

WELKE BEDRIJVEN VALLEN ONDER DE CERTIFICERINGSPLICHT?

Ieder bedrijf dat biologische producten produceert, verwerkt, verpakt, importeert, verhandelt of opslaat moet hiervoor gecertificeerd zijn. Uitzondering hierop zijn winkels die verpakte producten rechtstreeks aan de eindconsument verkopen. Een winkel mag in dat geval haar eigen merk/ naam niet op het producten (laten) drukken.

WELKE TYPES CERTIFICERING KENNEN WIJ?

Wij hebben onze bedrijven ingedeeld in een aantal categorieën:

- Landbouw: het bedrijf verbouwt landbouwgewassen en/of houdt dieren.
- Vervaardigen: het bedrijf produceert en/of verwerkt levensmiddelen en diervoeders (inclusief verpakken en etiketteren).
- Import: het bedrijf importeert producten van buiten de EU.
- Eerst geadresseerde: het bedrijf neemt als eerste geïmporteerde producten (in opdracht van de importeur) in ontvangst.
- Handel: het bedrijf verhandelt/ verkoopt biologische producten.
- Opslag: het bedrijf slaat producten op van een andere marktdeelnemer.

Naast de bedrijfsindeling, kennen wij een aantal productcertificeringen:

- Biologisch product: een product dat is samengesteld uit één of meerdere ingrediënten, toegestane additieven en technische hulpstoffen.
- Gangbaar product "bereid met" biologische ingrediënten: een product waarvan minimaal één ingrediënt biologisch is.
- Biologische diervoeders: diervoeder dat naast de toegestane hulpstoffen alleen bestaat uit biologische ingrediënten.
- Diervoeders die u in de biologische landbouw mag gebruiken: diervoeder dat naast de toegestane hulpstoffen bestaat uit biologische-, in omschakelings- of gangbare ingrediënten.

2. BIOLOGISCHE CERTIFICATIE

2.1 CERTIFICERING VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN

Voordat wij uw bedrijf kunnen certificeren moet u zelf een kwaliteitsplan/ kwaliteitshandboek opstellen. In het kwaliteitsplan vermeldt u alle maatregelen die garanderen dat u aan de voorschriften van de verordening kunt voldoen. U mag een afzonderlijk kwaliteitsplan maken voor de biologische processen, maar u mag het ook integreren in uw bestaande kwaliteitssysteem.

Uw bedrijf is zelf verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering van het kwaliteitsplan. Bij het toelatingsonderzoek beoordeelt de inspecteur uw plan. Tijdens de periodieke inspecties beoordeelt de inspecteur de doeltreffendheid van de uitvoering hiervan.

Een kwaliteitsplan voor een productiebedrijf bevat in ieder geval de volgende onderdelen:

- Bedrijfsbeschrijving, wat zijn uw activiteiten en welke wilt u laten certificeren
- Plattegrond, hoe ziet uw bedrijf eruit en waar vindt de biologische productie plaats
- Processchema of procesomschrijving van uw proces(sen), hierin vermeldt u ook alle toevoegingen, eventuele bijproducten en uitval
- Risicoanalyse
- Procedure ingangscntrole
- Procedure scheiding tussen gangbare en biologische productie/opslag
- Procedure traceerbaarheid
- Klachtenregistratie

In bijlage 1 kunt u op basis van uw (verwachte) certificering, bekijken welke processen voor uw

bedrijf van belang zijn. Hieronder leest u per onderdeel, wat wij minimaal verwachten.

RISICOANALYSE

U beoordeelt per proces welke risico's kunnen ontstaan. Een risicoanalyse voor biologische producten heeft vooral op de betrekking op de contaminatie tussen gangbare en biologische ingrediënten/producten (en niet op voedselveiligheidsitems). U benoemt de mogelijke risico's en de daarbij behorende biologische beheerspunten (BBP's). Wij hebben voor u een voorbeeld analyse (op www.skal.nl onder "formulieren") gemaakt, die u kunt aanpassen aan uw eigen bedrijf.

Jaarlijks moet een interne audit plaatsvinden over uw biologische processen, de risico analyse is een belangrijke richtlijn voor de interne audit.

INGANGSCONTROLE

U moet als ontvanger alle biologische producten/grondstoffen controleren. U controleert de volgende punten:

- datum ontvangst
- naam leverancier en zijn vestigingsplaats
- verkoopbenaming van het product, bevat deze een verwijzing naar biologisch
- code/nummer van de controleorganisatie
- traceerbare code (bijvoorbeeld t.h.t)
- hoeveelheid ontvangen product
- of de verpakking gesloten is (als dit van toepassing is)

Deze controle moet u registreren. Dit kunt u op twee manieren doen:

- u registreert uw ingangscntrole op een formulier ingangscntrole of digitaal. Op www.skal.nl onder "formulieren" vindt u een voorbeeld

- u tekent de pakbon af. Als u de pakbon aftekent, moet u een procedure hebben, waarin u minimaal de controlepunten heeft beschreven

In uw administratie moet u de registraties van de ingangscntrole inclusief de bijbehorende CMR's en facturen bewaren.

Als tijdens de ingangscntrole blijkt dat er iets niet klopt en u twijfelt aan de biologische status van het product, moet u Skal op de hoogte brengen.

SCHEIDING PRODUCTIE

Belangrijk voor de productie van biologische levensmiddelen is het voorkomen van vermenging van biologische ingrediënten met gangbare ingrediënten. Dit betekent dat de bereiding altijd gescheiden moet plaatsvinden. U kunt de biologische producten op een ander tijdstip produceren, op een afzonderlijke machine of in een aparte productieruimte.

Als u zowel biologische producten als gangbare producten op dezelfde machine produceert, moet u contaminatie voorkomen. U moet zorgen voor een procedure met minimaal de volgende punten:

- verplichte actie tussen de gangbare en biologische productie (bv. leegdraaien of reiniging)
- verplichte controle op de resultaten van de actie vóór het begin van de biologische productie
- verplichte registratie van de controle

SCHEIDING OPSLAG

U moet de producten zo opslaan dat u vermenging of verwisseling met gangbare producten uitsluit. Hoe u opslaat is afhankelijk van de verpakking:

- Bij verpakte producten kunt u de biologische en gangbare producten in een gezamenlijk magazijn opslaan. Zorg hier wel voor een goede scheiding, met name tussen grondstoffen die op elkaar lijken en al geopende verpakkingen.
- Bij bulk producten moet u zorgen dat een silo, loods, etc. schoon en leeg is voordat u er biologische producten in opslaat. Dit moet u controleren en u moet deze controle registreren.

Naast een gescheiden opslag is een goede identificatie van biologische producten belangrijk. Dit kan bijvoorbeeld door palletlabels.

TRACEERBAARHEID

Uw producten moeten altijd traceerbaar zijn. In een procedure legt u vast hoe u de traceerbaarheid geregeld heeft, bijvoorbeeld op batch- of lotnummer, THT of leverdatum. Belangrijk bij de tracering is, dat u van elke grondstof precies weet, wanneer, in welke hoeveelheid en in welke producten deze is gebruikt. U kunt uw eigen procedure en registratie ontwikkelen, wij hebben wel een voorbeeld (www.skal.nl onder "formulieren") waar u gebruik van kunt maken.

U moet op basis van uw administratie minimaal 1 keer per jaar een massabalans/ vierkantsvergelijking uitvoeren. Bij een vierkantsvergelijking moet u voor een ingrediënt naar keuze, over een bepaalde periode berekenen dat getelde voorraad en productie met elkaar in overeenstemming zijn. Als productiebedrijf moet u de volgende berekening uitvoeren: getelde beginvoorraad ingrediënten + ontvangen ingrediënt - gebruikt in productieproces (- reststromen) ≥ getelde eindvoorraad. U moet de vierkantsvergelijking kunnen onderbouwen met documenten,

bijvoorbeeld aankoopfacturen, productiestaten, voorraadtellingen, afleverbonnen, verkoopfacturen, etc.

KLACHTENREGISTRATIE

Ondanks zorgvuldig handelen, kan het gebeuren dat er een klacht ontstaat over één van uw producten. Deze klachten moet u afhandelen en registreren. In uw registratie moet u de volgende gegevens vermelden:

- alle klachten over de biologische producten
- de maatregelen die u neemt om de klachten op te lossen
- de maatregelen die u neemt naar aanleiding van de klachten, om deze klachten in de toekomst te voorkomen

U mag zelf bepalen hoe u de klachten registreert (digitaal, papier). Op onze website (www.skal.nl onder "formulieren") vindt u wel een voorbeeld waar u gebruik van kunt maken.

VERVOER

U mag bulk producten alleen vervoeren in een gereinigde vrachtwagen. Deze reiniging moet u controleren en registreren. Verpakte producten mag u gezamenlijk met gangbare producten vervoeren.

2.2 PRODUCTCERTIFICERING

HOE MOET U EEN PRODUCT LATEN CERTIFICEREN?

Voor ieder product, moet u de productreceptuur indienen bij Skal. Uw receptuur kunt u alleen indienen op ons standaardformulier (productspecificatie). Deze kunt u op onze website www.skal.nl vinden onder formulieren. Bij het toelatingsonderzoek moet u voor de producten die u wilt gaan produceren alvast de productspecificatie invullen, deze neemt de inspecteur mee. Wij beoordelen de receptuur. Als het product voldoet aan de voorwaarden, certificeren wij het product. Skal gaat natuurlijk vertrouwelijk om met de receptuur. Indien u gecertificeerd bent, kunt u altijd nieuwe recepturen indienen of bestaande recepturen wijzigen.

WAAR MOET U AAN VOLDOEN?

Om biologische producten te produceren moet u biologische ingrediënten gebruiken. Naast agrarische ingrediënten kunt u gebruik maken van enkele toegestane additieven of hulpstoffen.

WAT ZIJN BIOLOGISCHE INGREDIËNTEN?

Als u ingrediënten bestelt, is het van belang om na te gaan of het bedrijf waar u de biologische ingrediënten van koopt, hiervoor is gecertificeerd. Van elke leverancier en/ of handelaar moet u een geldige kopie van hun certificaat hebben. Ook moet u minimaal jaarlijks controleren of uw leveranciers nog gecertificeerd zijn.

ZIJN GANGBARE INGREDIËNTEN IN EEN BIOLOGISCH PRODUCT TOEGESTAAN?

Ja, een biologisch product moet minimaal voor 95% (van de agrarische ingrediënten) uit biologische ingrediënten bestaan. Voor een

paar ingrediënten is vastgesteld dat ze onvoldoende biologisch beschikbaar zijn. Deze ingrediënten zijn opgenomen in bijlage IX van verordening 889/2008. Alleen deze ingrediënten mag je gangbaar (niet-biologisch) gebruiken tot maximaal 5%.

Als u een ander ingrediënt wilt gebruiken dat volgens u onvoldoende biologisch beschikbaar is, kunt u hiervoor rechtstreeks ontheffing aanvragen bij Dienst Regelingen (ministerie EZ). Via het emailadres DRbio-import@minInv.nl.

ZIJN ADDITIEVEN TOEGESTAAN?

Additieven zijn toevoegingen aan het product die u moet vermelden op het etiket. Voor biologische producten zijn enkele additieven toegestaan. Deze zijn opgenomen in bijlage VIII, deel A van verordening 889/2008. In deze bijlage is een onderscheid gemaakt tussen:

- Levensmiddelen van plantaardige oorsprong (als minimaal 50% van de agrarische ingrediënten plantaardig is)
- Levensmiddelen van dierlijke oorsprong (als minimaal 50% van de agrarische ingrediënten dierlijk is)

Voor sommige additieven zijn bijzondere voorwaarden opgenomen. U mag de producten alleen gebruiken onder deze voorwaarden. Additieven mag u in principe onbeperkt gebruiken. In de bijlage zijn een aantal additieven voorzien van een asteriks, deze moet u behandelen als gangbare ingrediënten (dus in totaal maximaal 5% gebruiken).

ZIJN TECHNISCHE HULPSTOFFEN TOEGESTAAN?

Technische hulpstoffen zijn toevoegingen aan het product die gedurende het productieproces verdwijnen.

U hoeft de technische hulpstoffen niet te vermelden als ingrediënt op het etiket. Voor

biologische producten zijn enkele technische hulpstoffen toegestaan. Deze zijn opgenomen in artikel 27 en bijlage VIII, deel B van verordening 889/2008.

Voor sommige hulpstoffen zijn bijzondere voorwaarden opgenomen. U mag de producten alleen gebruiken onder deze voorwaarden.

ZIJN OVERIGE INGREDIËNTEN TOEGESTAAN?

Naast de additieven en technische hulpstoffen zijn er in artikel 27 een aantal overige producten opgenomen die u mag gebruiken:

- preparaten op basis van micro-organismen en enzymen
- natuurlijke aroma's volgens artikel 16 van verordening 1334/2008
- drinkwater
- zout

IS CERTIFICERING OP INGREDIËNTNIVEAU MOGELIJK?

Ja, wij certificeren ook producten met één of meerdere biologische ingrediënten. Deze producten mag u verkopen als een gangbaar product "bereid met" biologische ingrediënten. Voor het gebruik van additieven en technische hulpstoffen gelden dezelfde voorwaarden die gelden voor biologische producten.

Voor een "bereid met" product gelden andere etiketteringseisen. U mag alleen in de ingrediëntendeclaratie verwijzen naar de biologisch.

ZIJN GENETISCH GEMODIFICEERDE PRODUCTEN (GGO'S) TOEGESTAAN?

Nee, toepassing van GGO's is niet toegestaan in biologische producten. Als u gangbare ingrediënten, additieven of technische hulpstoffen gebruikt, moet u bewijzen dat deze zijn geproduceerd zonder het gebruik van genetische gemodificeerde organismen (GGO's). U moet een GGO-vrij verklaring bij uw leverancier aanvragen en deze in uw administratie bewaren. Een GGO-vrij verklaring mag maximaal één jaar oud zijn.

IS IONISERENDE STRALING TOEGESTAAN?

Nee, het gebruik van ioniserende straling is niet toegestaan.

3. IMPORT

U kunt uw ingrediënten of producten uit Nederland of een ander EU land aankopen. Als u een product uit een land buiten de Europese Unie wilt kopen, kunt u deze importeren. Voor de import van biologische producten zijn er aanvullende voorwaarden.

WELKE BEDRIJVEN VALLEN ONDER CERTIFICERING?

Er kunnen twee soorten bedrijven zijn die onder de certificeringsplicht vallen:

- De feitelijke importeur
- Degene die de producten fysiek als eerste ontvangt (de eerst geadresseerde)

Het kan natuurlijk zo zijn dat u als importeur ook de eerst geadresseerde bent.

WAARAAN MOET HET PRODUCT VOLDOEN?

Van ieder product dat u importeert, moet u vooraf vaststellen dat de certificatie van het product gelijkwaardig is aan de Europese verordening. Dit kan op drie manieren:

- U koopt het product aan uit een erkend derde land. Dit zijn landen die door de Europese Commissie zijn erkend, hun certificatie-eisen zijn gelijkwaardig aan de Europese verordening.
- U koopt het product aan van een bedrijf dat is gecertificeerd door een erkende certificatieorganisatie. De Europese Commissie heeft een aantal certificatieorganisaties buiten de EU erkend, deze organisatie certificeren meestal in verschillende landen.
- U koopt het product aan met een importonthefing (importmachtiging) Dienst Regelingen geeft deze machtiging in Nederland af (Postbus 965, 6040 ZA Roermond, tel. 0475-355444).

Op onze website kunt u een lijst van derde landen en een lijst van erkende certificatieorganisatie buiten de EU vinden. Eventuele voorwaarden per land, of per productgroep zijn ook in deze lijsten opgenomen.

WAT IS EEN CONTROLE-CERTIFICAAT?

Ieder biologisch product dat u in de EU importeert, wordt begeleid door een controlecertificaat voor invoer van biologische producten in de Europese gemeenschap (in het Engels: certificate of inspection for import of products from organic production into the European community), afgekort het certificaat voor invoer.

De certificatieorganisatie van het land van herkomst geeft per zending een certificaat af. Het certificaat heeft een vaste lay-out (bijlage V, van de verordening 1235/2008).

WAT DOET DE DOUANE?

U moet bij de douane aangeven, dat u een biologische partij gaat ontvangen. Dit doet u door in vak 44 van de aangifte voor het vrije verkeer de bescheidcode C644 in te vullen (in Sagitta). Als u werkt via een inklaringsagent valt het instrueren van de inklaringsagent onder uw eigen verantwoordelijkheid. Bij de inklaring moet u het certificaat voor invoer en de eventuele importheffingen overleggen. De douane tekent het originele certificaat af (vak 17) en stempelt deze, waarna het rechtsgeldig is. Zonder een geldig getekend en gestempeld certificaat verliest de partij haar biologische status en mag u de producten niet als biologisch verhandelen.

WAT DOET U BIJ ONTVANGST?

Bij iedere ontvangst van biologische producten moet de eerst geadresseerde een aantal punten controleren:

- Merktekens
- Benamingen
- Hoeveelheden

De gegevens op het certificaat voor invoer en de partij moeten overeenkomen. Ook moet de verpakking/container gesloten zijn, zodat verwisseling van de partij niet mogelijk is (geweest).

Deze controle moet u registreren. Dit doet u door het certificaat voor invoer af te tekenen in vak 18. Als tijdens de ingangscntrole blijkt dat er iets niet klopt en u twijfelt aan de biologische status van het product, moet u Skal op de hoogte brengen.

Het originele certificaat voor invoer is eigendom van de importeur en moet tijdens inspecties altijd aanwezig zijn. De eerst geadresseerde moet een registratie bijhouden van alle partijen die hij heeft ontvangen. Dit kan door kopieën van de certificaten voor invoer te bewaren.

HOE MOET U IMPORT MELDEN?

Als u de partij niet via de douane Nederland heeft ingeklaard, dan moet u de import bij ons melden. U kunt ons maandelijks een email sturen (met als onderwerp "invoeraanmelding") met de digitale kopieën van de certificaten. Alle partijen die u via Nederland importeert, worden door de douane Nederland rechtstreeks bij ons gemeld, u hoeft hiervoor niets te doen.

ZIJN BEHANDELINGEN TOEGESTAAN?

Voor inklaring zijn de volgende behandelingen in het douane-entrepot (onder toezicht van de douane) toegestaan:

- Luchten, uitspreiden, drogen, stof wegruimen en eenvoudige schoonmaakhandelingen.
- Verwijdering van beschadigde of aangetaste delen.
- Opdelen of in stukken snijden van de producten.
- Verpakken, uitpakken, ompakken, overgieten of overbrengen in een andere verpakking, herstellen van de verpakking, aanbrengen of weghalen van beschermende bekleding met het oog op het vervoer.
- Inventariseren, nemen van monsters, sorteren, zeven, mechanisch filteren of wegen van de goederen.
- Behandeling tegen parasieten (uitsluitend als dit is toegestaan volgens de voorwaarden van verordening).
- Behandeling tegen roest (het te behandelen verpakkingsmiddel mag niet in aanraking komen met het biologische product).
- Het verbeteren van de houdbaarheid van de goederen door middel van pasteurisatie, sterilisatie of het toevoegen van bewaarmiddelen (toevoeging van bewaarmiddelen volgens de voorwaarden van de verordening).
- Behandelingen die slechts bestaan uit het verhogen of verlagen van de temperatuur.
- Verdunnen of indikken van vloeistoffen. De toevoegingen mogen uitsluitend bestaan uit water of een andere biologische vloeistof.

- Verwijderen van steeltjes en/of pitten van fruit, in stukken breken of snijden van gedroogde groenten en fruit.
- Mengen van dezelfde soort goederen van verschillende kwaliteit om een constante kwaliteit te verkrijgen of een kwaliteit waarom de afnemer heeft gevraagd. U mag de aard van de goederen hierdoor niet wijzigen. Mengen mag u uitsluitend met andere biologische producten.
- De douane tekent de uitgevoerde behandelingen aan op het certificaat voor invoer.

4. EXPORT

Als u producten wilt verhandelen naar landen buiten de EU, is uw certificering door Skal voldoende. Sommige afnemers eisen echter een "certificaat voor export", deze kunt u bij ons aanvragen.

WAT IS EEN CERTIFICAAT VOOR EXPORT?

Dit certificaat staat niet beschreven in de verordening, maar uit ervaring blijkt dat dit certificaat wel wenselijk is. Skal heeft hiervoor de certificaten van oorsprong, ofwel de transactie certificaten ontworpen.

De lay-out van deze certificaten lijkt op het controlecertificaat voor invoer van biologische producten in de Europese gemeenschap.

WAT ZIJN DE VOORWAARDEN?

Het product moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het product is gecertificeerd door Skal
- Het product moet geproduceerd zijn in de EU of het product moet ingeklaard (vrijgemaakt voor het handelsverkeer) zijn in de EU.

HOE MOET U EEN AANVRAAG INDIENEN?

Uw aanvraag kunt u alleen digitaal indienen via uw klantengebied op onze website. Indien de aanvraag akkoord is, ontvangt u van ons een certificaat per post.

5. AANDUIDINGEN

U wilt dat iedereen uw producten herkent als biologisch. Voor deze herkenbaarheid moet u, onder voorwaarden, gebruik maken van aanduidingen. Wij leggen u hieronder uit wat u moet doen.

WAT ZIJN AANDUIDINGEN?

Aanduidingen zijn alle verwijzingen naar de biologische productiemethode. Dit zijn:

- de termen biologisch, bio, ekologisch, eko, organic (zie bijlage 1 van verordening 834/2007 voor meer termen)
- het EU-logo

WAAROP VERMELDT U DE AANDUIDINGEN?

Aanduidingen kunt u vermelden op:

1. Etiket/verpakking van voorverpakte producten
2. Kassabon voor onverpakte producten
3. Business to business verpakking
4. Factuur voor handelsbedrijven
5. Vervoersdocumenten voor opslagbedrijf of dienstverlenend producent
6. Ingrediëntendeclaratie voor "bereid met" producten

Hieronder bespreken we de voorwaarden van deze zes voorbeelden.

5.1 ETIKET/VERPAKKING VAN VOORVERPAKTE PRODUCTEN

Op een verpakking of etiket moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

- Uw bedrijfsnaam
- Uw vestigingsplaats
- De productnaam inclusief een verwijzing naar biologisch
- Een merkteken voor de traceerbaarheid
- NL-BIO-01, het codenummer van Skal.
- Het EU-logo*

- De herkomst van de agrarische grondstoffen*
  - „naam van het land van herkomst“
  - „EU Landbouw“ als de grondstoffen in de Europese Unie zijn geteeld
  - „niet-EU Landbouw“ als de grondstoffen in derde landen zijn geteeld
  - „EU/niet-EU Landbouw“ als een deel van de grondstoffen in de Europese Unie en een ander deel in een derde land is geteeld
- In de ingrediëntendeclaratie moet u vermelden welke ingrediënten biologisch zijn. U kunt dit per ingrediënt aangeven. U mag ook werken met een asterisk (*), waarbij u verwijst naar de biologische status (bijvoorbeeld *= van biologische oorsprong).

*U mag zelf kiezen of u het EU-logo op de voor- of achterkant van een product plaatst. Bij het logo moet u het codenummer van Skal vermelden en direct onder het codenummer de herkomst van de agrarische grondstoffen. Als u het EU-logo meerdere malen op een verpakking gebruikt, hoeft u bij één logo maar het codenummer en de herkomst grondstoffen te vermelden.

Als u het product kant-en-klaar importeert (van buiten de EU) is het niet verplicht om het EU-logo te gebruiken. Dit mag wel. Let dan wel goed op het juiste gebruik van de herkomstaanduiding. Dit is „niet-EU Landbouw“.

Wie is er verantwoordelijk voor het etiket?

De gecertificeerde die het product onder zijn naam in de handel brengt (de merkeigenaar) is verantwoordelijk voor het etiket. Zijn gegevens moeten op het etiket.

Hoe ziet het EU-logo eruit?

Het EU-logo ziet er zo uit:

Aan welke opmaak moet het EU-logo voldoen?

- De kleur van het logo is Green Pantone (n° [376] and Green [50% Cyan + 100 % Yellow]).
- U mag een zwart-wit logo gebruiken als u geen kleuren kunt drukken.
- Het logo moet minimaal 9 mm hoog en 13.5 mm breed zijn. Er is een uitzondering voor zeer kleine verpakkingen: de hoogte moet dan minimaal 6 mm zijn.
- De verhouding van het logo is 1 : 1.5 (hoogte : breedte).
- Als u het logo gebruikt op een gekleurde verpakking waarbij het verschil in kleur klein is mag u een lijn om het logo trekken.
- Boven en onder het logo mag u een term gebruiken die verwijst naar biologisch.

5.2 KASSABON VOOR ONVERPAKTE PRODUCTEN

Op producten die u pas op de plaats van verkoop verpakt (bijvoorbeeld vlees, brood), moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

- Uw bedrijfsnaam
- Uw vestigingsplaats

- De productnaam inclusief een verwijzing naar biologisch
- Een merkteken voor de traceerbaarheid
- NL-BIO-01, het codenummer van Skal.

De gegevens mogen op een begeleidend document bijvoorbeeld een kassabon of op een etiket.

Mag u een logo gebruiken?

Het is toegestaan om het EU-logo te gebruiken. Als u een logo wilt gebruiken, vindt u onder "voorverpakte producten" meer informatie over het gebruik van dit logo.

5.3 BUSINESS TO BUSINESS VERPAKKING

Op producten die u in grootverpakking (business to business) levert, moet u de volgende aanduidingen gebruiken:

- Uw bedrijfsnaam
- Uw vestigingsplaats
- De productnaam inclusief een verwijzing naar biologisch
- Een merkteken voor de traceerbaarheid
- NL-BIO-01, het codenummer van Skal.

Mag u hierop een logo gebruiken?

Het is toegestaan om het EU-logo te gebruiken. Als u een logo wilt gebruiken, vindt u onder "voorverpakte producten" meer informatie over het gebruik van dit logo.

5.4 FACTUUR VOOR HANDELSBEDRIJVEN

Iedere geregistreerde moet zich bekend maken. Als handelaar moet u dit doen op de factuur. U vermeldt de volgende gegevens:

- Uw bedrijfsnaam
- Uw vestigingsplaats
- De productnaam inclusief een verwijzing naar biologisch
- Een merkteken voor de traceerbaarheid
- NL-BIO-01, het codenummer van Skal.

Mag u een logo gebruiken?

Het gebruik van het EU-logo op begeleidende documenten is alleen toegestaan als alle producten op de factuur biologisch zijn.

5.5 VERVOERSDOCUMENTEN VOOR OPSLAGBEDRIJF OF DIENSTVERLENEND PRODUCENT

Iedere geregistreerde moet zich bekend maken. Als opslagbedrijf of als u produceert voor derden moet u dit doen op de leverbon/CMR. U vermeldt de volgende gegevens:

- Uw bedrijfsnaam

- Uw vestigingsplaats
- De productnaam inclusief een verwijzing naar biologisch
- Een merkteken voor de traceerbaarheid
- NL-BIO-01, het codenummer van Skal.

Mag u hiervoor een logo gebruiken?

Het gebruik van het EU-logo op begeleidende documenten is alleen toegestaan als alle producten op de leverbon biologisch zijn.

5.6 INGREDIËNTENDECLARATIE VOOR "BEREID MET" PRODUCTEN

Op een verpakking of etiket van "bereid met producten" vermeldt u:

- Uw bedrijfsnaam
- Uw vestigingsplaats
- Een merkteken voor de traceerbaarheid
- NL-BIO-01, het codenummer van Skal.
- In de ingrediëntendeclaratie moet u vermelden welke ingrediënten biologisch zijn. U kunt dit per ingrediënt aangeven. U mag ook werken met een asterisk (*), waarbij u verwijst naar de biologische status (bijvoorbeeld *= van biologische oorsprong).
- U moet bij de ingrediëntendeclaratie het percentage biologische ingrediënten vermelden. Dit percentage berekent u ten opzichte van de totale hoeveelheid agrarische ingrediënten (bijvoorbeeld: 60% van de agrarische ingrediënten is biologisch).
- Het woord biologisch en het percentage vermeldt u in dezelfde kleur, lettergrootte en lettertype als de andere aanduidingen in de ingrediëntendeclaratie.
- U mag alleen verwijzen naar biologisch in de ingrediëntendeclaratie.

U mag producten die vallen onder de categorie biologisch (95-100%) niet etiketteren als "bereid met" producten.

Zijn er uitzonderingen?

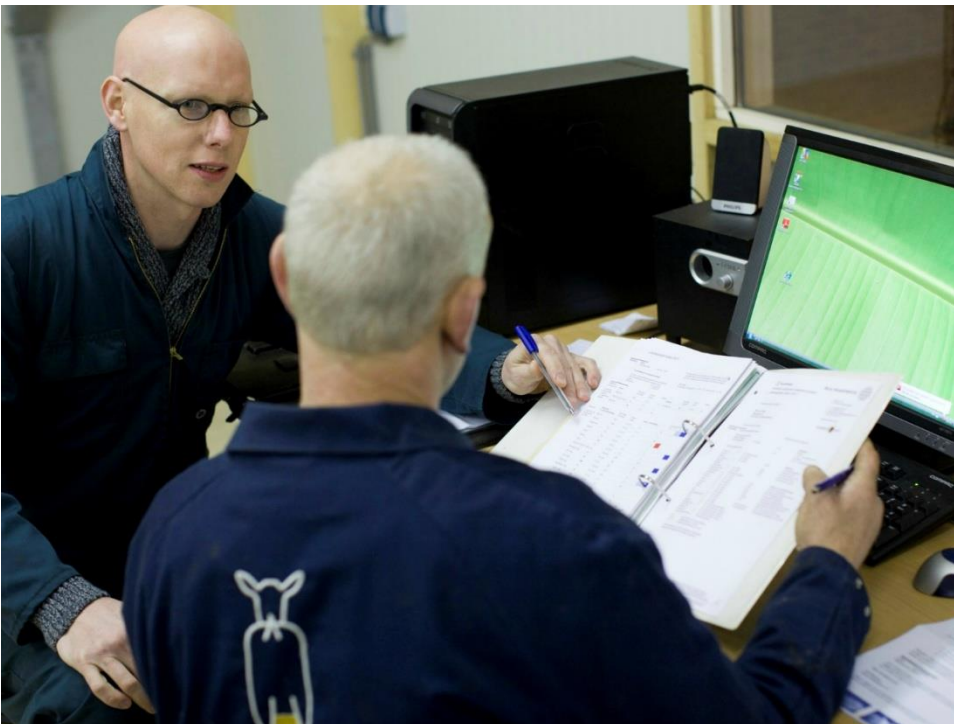
In de categorie "bereid met" is één uitzondering. Als het hoofdingrediënt een product van jacht of visserij is, mag u in hetzelfde gezichtsveld als de verkoopbenaming verwijzen naar biologisch.

Wat moet op een factuur/leverbon staan?

Op de factuur en leverbon mag u geen enkele verwijzing naar biologisch gebruiken.

Mag u een logo gebruiken?

U mag geen gebruik maken van het EU-logo bij "bereid met"producten.

6. HOE CERTIFICEREN WIJ U?

Als u na het lezen van het informatieblad, heeft besloten om zich te laten certificeren. Kunt u hieronder lezen hoe dit gaat.

DE PROCEDURE VAN CERTIFICERING

Ieder Nederlands bedrijf dat biologische producten wil produceren, verhandelen of opslaan moet zich bij ons registreren. Het proces tot certificering bestaat uit een aantal stappen:

1. Informatie aanvragen: u kunt bij ons een informatiepakket inclusief registratieformulier aanvragen.
2. Aanmelding: u vult het registratieformulier volledig in en stuurt dit terug.
3. Registratie: zodra wij uw gegevens ontvangen en gecontroleerd hebben, bevestigen wij uw registratie en ontvangt u uw unieke Skalnummer. Tevens ontvangt u een factuur voor de registratiebijdrage.
4. Voorbereiden toelatingsonderzoek: u ontvangt van ons een "checklist toelatingsonderzoek bereiding"LINK, daarin leest u wat u moet voorbereiden. Als u uw kwaliteitsplan en bijbehorende gegevens klaar heeft liggen, meldt u dit bij ons bereiding@skal.nl.
5. Toelatingsonderzoek: wij voeren binnen 15 werkdagen (5 werkdagen bij spoedprocedure) op uw bedrijf een toelatingsonderzoek uit. De inspecteur gaat samen met u na of uw bedrijf aan de voorwaarden voldoet. Hij noteert deze bevindingen in een rapport. Op kantoor beoordelen wij dit rapport.
6. Certificatie: bij een positieve beoordeling ontvangt u een certificaat. Vanaf dat moment kunt u producten als biologisch

verkopen. Certificaten zijn zowel digitaal als op papier beschikbaar.

De procedure certificering kan vrij vlot doorlopen worden. Afhankelijk van hoe snel u de informatie aanlevert en zich voorbereidt, duurt dit proces ongeveer zes weken.

NA DE CERTIFICERING

Uw bedrijf blijft onder controle staan. Wij bezoeken uw bedrijf minimaal 1 keer per jaar aangekondigd of onaangekondigd. Tijdens de inspectie stellen wij vast of uw bedrijf nog steeds aan de voorwaarden voldoet. Behalve de jaarlijkse inspectie voeren wij extra inspecties uit, bijvoorbeeld:

- Hcertificering: een uitgebreide inspectie op basis waarvan wij uw certificaat verlengen.
- Flitsinspectie: een onaangekondigde inspectie waarbij de inspecteur één of enkele aspecten controleert.
- Herinspectie: als tijdens een inspectie blijkt dat uw bedrijf op één of meerdere onderdelen niet voldoet, kunnen wij besluiten om op uw kosten een extra inspectie uit te voeren.
- Monsternamen: steekproefsgewijs controleert de inspecteur of uw producten vrij zijn van residuen.
- Gerichte inspectie: de inspecteur controleert de balans tussen biologische verkoop en inkoop.
- Keten inspectie: de inspecteur controleert verschillende bedrijven van een bepaalde keten op een bepaald aspect.

WAT ZIJN UW PLICHTEN?

- U bent altijd verplicht de inspecteur toegang tot uw bedrijf en uw gegevens te geven.
- U begeleidt de inspecteur tijdens zijn bezoek.
- U heeft de plicht om informatie over en wijzigingen in uw bedrijfsvoering op tijd door te geven aan Skal.
- U moet bij twijfel over de biologische status van een (aangekocht) product Skal informeren.
- U moet uw administratie over uw biologische producten minimaal twee jaar bewaren.

AFWIJKINGEN

Wij gaan er vanuit dat u zich houdt aan de voorwaarden waarop u gecertificeerd bent. De inspecteur controleert dit. Als de inspecteur constateert dat u zich niet of onvoldoende aan bepaalde voorwaarden houdt, noteert hij dit. Op kantoor besluiten wij of u een afwijking en/of een sanctie krijgt voor de overtreding.

Wij kennen drie types afwijkingen:

- Licht: een afwijking die niet direct invloed heeft op het product.
- Ernstig: een afwijking die direct van invloed is of kan zijn op het product.
- Fataal: een afwijking met langdurige gevolgen die de basisprincipes van

biologisch schendt. Of een systematische afwijking die invloed heeft op meerdere producten.

U moet iedere afwijking corrigeren. Wij besluiten hoeveel tijd u hier voor krijgt. Als u de afwijking niet of onvoldoende corrigeert, verzwaren wij de afwijking (licht wordt ernstig en ernstig wordt fataal).

In sommige gevallen besluiten wij dat wij uw certificatie tijdelijk opschorten of intrekken. Dit heeft tot gevolg dat u gedurende een bepaalde periode geen biologische producten kunt leveren. Bij ernstige zaken kunnen wij besluiten u via het tuchtgerecht een strafmaatregel op te laten leggen. U moet hierbij denken aan een berisping, geldboete of een verscherpt toezicht (op uw kosten).

Als er sprake is van fraude (strafrecht), dragen wij de zaak over aan de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Zij onderzoeken de zaak en leggen deze voor aan de Officier van Justitie.

BEZWAAR

Wij werken volgens de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Dit betekent dat u bezwaar kunt maken tegen onze besluiten. U moet uw schriftelijke bezwaar binnen 6 weken na ons besluit kenbaar maken bij de commissie bezwaarschriften van Skal.

BIJLAGE 1: CHECKLIST TOELATINGSONDERZOEK BEREIDING

Ieder bedrijf moet zelf een kwaliteitsplan/ kwaliteitshandboek opstellen. In het kwaliteitsplan vermeldt u alle maatregelen die garanderen dat u aan de voorschriften van de verordening kunt voldoen. U mag een afzonderlijk kwaliteitsplan maken voor de biologische processen, maar u mag het ook integreren in uw bestaande kwaliteitssysteem.

Tijdens het toelatingsonderzoek beoordeelt de inspecteur uw kwaliteitsplan. Om het certificeringstraject soepel en snel te laten verlopen is het belangrijk dat u zich goed voorbereidt en dat het kwaliteitsplan voldoet aan de voorwaarden.

Afhankelijk van de categorie/ categorieën waar u voor gecertificeerd wilt worden, zijn de volgende procedures/ documenten verplicht:

U bereidt biologische producten:

- Bedrijfsbeschrijving, wat zijn uw activiteiten en welke wilt u laten certificeren
- Plattegrond, hoe ziet uw bedrijf eruit en waar vindt de biologische productie plaats
- Processchema of procesomschrijving: een schematische weergave of omschrijving van uw proces(sen), hierin vermeldt u ook alle toevoegingen, eventuele bijproducten en uitval
- Risicoanalyse
- Procedure ingangscntrole
- Procedure scheiding
- Procedure traceerbaarheid
- Klachtenregistratie
- Voorbeeld etiket
- Productspecificatie
- Kopieën van geldige certificaten van uw leveranciers van producten en diensten

U verkoopt/handelt in biologische producten

- Bedrijfsbeschrijving, wat zijn uw activiteiten en welke wilt u laten certificeren
- Procedure traceerbaarheid (o.b.v. administratieve controle aan- en verkoop)
- Klachtenregistratie
- Voorbeeld factuur
- Voorbeeld etiket (als uw bedrijfgegevens op het etiket vermeld worden)
- Productspecificatie (minimaal 1)
- Kopieën van geldige certificaten van uw leveranciers van producten en diensten

U importeert/ontvangt biologische producten van buiten de EU:

- Bedrijfsbeschrijving, wat zijn uw activiteiten en welke wilt u laten certificeren
- Procedure traceerbaarheid (o.b.v. administratieve controle aan- en verkoop)
- Klachtenregistratie
- Voorbeeld etiket

- Productspecificatie (minimaal 1)
- Kopieën van geldige certificaten van uw leveranciers van producten en diensten en uw (eventuele) opdrachtgever

Als u de producten fysiek ontvangt, moeten de volgende onderdelen ook geborgd zijn:

- Plattegrond, hoe ziet uw bedrijf eruit en waar vindt de biologische opslag plaats
- Procedure ingangscntrole
- Procedure scheiding
- Voorbeeld CMR

U slaat biologische producten op voor derden:

- Bedrijfsbeschrijving, wat zijn uw activiteiten en welke wilt u laten certificeren
- Plattegrond, hoe ziet uw bedrijf eruit en waar vindt de biologische opslag plaats
- Procedure ingangscntrole
- Procedure traceerbaarheid
- Procedure scheiding
- Klachtenregistratie
- Voorbeeld CMR
- Kopieën van geldige certificaten van uw opdrachtgever(s)

BIJLAGE 2: VOORBEELD ETIKET

Ten minste houdbaar tot: 01-12-2014

EU-logo tonen

NL-BIO-01

EU Landbouw

Ingrediënten: tarwebloem*, suiker*,
zonnebloemolie*, water, tarwestroop*
fructose, kaneel*, emulgator: lecithine,
rijsmiddel: E500, natuurlijk kaneelaroma,
zeezout

*=van biologische oorsprong

Bakkerij Hendriks

Apeldoorn

BIJLAGE 3: VOORBEELD KASSABON

Bakkerij Hendriks	
Apeldoorn	
NL-BIO-01	
Biologische Speculaas	€ .....
Biologisch bruin brood met sesam	€.....

BIJLAGE 4: VOORBEELD FACTUUR

Hendriks AGF Handel

Verzendadres:

Factuurnummer: xxxx

Naam

Factuurdatum: xxxx

adres

Debiteurnummer: xxxx

vestigingsplaats

<u>Artikelcode</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Aantal</u>	<u>Eenheid</u>	<u>Prijs</u>
AB1234	Bio wortelen	100	kg	xx
XY9876	Bio doperwten	150	kg	xx
	NL-BIO-01			

BIJLAGE 5: VOORBEELD VERVOERSDOCUMENTEN

Hendriks Opslag			
Afzender		Ontvanger	
Hendriks Opslag		xxxx	
Groenteweg 1		xxxx	
1000 AA Apeldoorn		xxxx	
<u>Artikelcode</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Aantal</u>	<u>Eenheid</u>
AB1234	Bio wortelen	100	kg
XY9876	Bio doperwten	150	kg
NL-BIO-01			

BIJLAGE 6: VOORBEELD ETIKET "BEREID MET"

Speculaas
<p>Bakkerij Hendriks Apeldoorn NL-BIO-01</p>
<p>Ingrediënten: biologische tarwebloem, suiker, biologische zonnebloemolie, water, tarwestroop fructose, kaneel, emulgator: lecithine, rijsmiddel: E500, natuurlijk kaneelaroma, zeezout</p> <p>60% van de agrarische ingrediënten is biologisch</p> <p>Tenminste houdbaar tot: 01-12-2014</p>

Voorbeeld etiket "bereid met jacht of visserij"

Biologische hutspot met wild zwijn
<p>Hendriks AGF Apeldoorn NL-BIO-01</p>
<p>Ingrediënten: aardappelen*, wortelen*, uien*, wild zwijn, zeezout</p> <p>*=van biologische oorsprong</p> <p>80% van de agrarische ingrediënten is biologisch</p> <p>Tenminste houdbaar tot: 01-12-2014</p>

Disclaimer:

De regelgeving verandert regelmatig. Voor actuele informatie kunt u op onze website altijd de juiste versie van de verordening, reglementen en informatiebladen vinden.

Dit informatieblad is geschreven door:

Skal > **BIO CONTROLE**

Dr. Klinkertweg 28a < Postbus 384 < 8000 AJ Zwolle

T 038-4268100 < F 038-4268182 < E bereiding@skal.nl < I www.skal.nl